

N:o 47.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 Maj 1879.
— — — — Andra Kammaren den 19 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Åttonde hufvudtitel.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 14 och Memorial N:o 43.)

S. A. K.

I afseende å Åttonde hufvudtiteln, innefattande anslagen till *Ecklesiastikdepartementet*, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändrigar, hvilka här nedan omförmälas.

Kleresistaten.

1:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen åt kontraktsprosten i Rättviks kontrakt såsom *prostetunna* för Boda församling af Vesterås stift å anslaget till kleresistaten uppfört ett belopp af 14 kronor 35 öre, att årligen utgå från och med år 1880.

Universiteten.

2:o. Under denna rubrik har Eders Kongl. Maj:t till en början föreslagit Riksdagen att dels till fyllande af årliga *vedbehofvet* för värmeledningen i *Upsala* universitets bibliotekshus och dels för aflönande af en *maskinist och eldare* för värmeapparatus skötande bevilja ett årligt anslag af tillhopa 2,000 kronor.

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft. 1

Till stöd för denna nådiga framställning har hufvudsakligen anförts, att den ingenjör, hvilken konstruerat värmeledningen, beräknat den årliga bränsleåtgången för densamma till 80 famnar barrved; samt att universitetets skogsförvaltare i afgifvet embetsutlåtande intygat, att, då behörig hänsyn toges till skogarnes framtida bestånd, det för värmeledningen — utöfver förut till biblioteket anslagna 10 famnar — erforderliga belopp af 70 famnar barrved ej skulle kunna erhållas å sådana Akademien tillhöriga skogar, från hvilka ved kunde utan allt för stor fraktkostnad införas till Upsala.

Enligt hvad vederbörande upplyst, kan den Upsala universitet tillhörande skogbärande mark anslås till vid pass 20,600 tunnland. Vidare har meddelats, att till akademistaten i Upsala utdelas årligen, då alla embets- och tjänstemän längre eller kortare tid af läsåret äro i verklig tjänsteutföring, 620 $\frac{1}{2}$ storfamnar ved, hvarförutom för institutionerna, konsistoriihusen och auditorierna äro afsedda tillhopa 292 famnar samt ytterligare 30 famnar komme att erfordras i följd af adjunkturernas förändring till e. o. professurer.

I betraktande af den vidsträckta areal skogbärande mark, universitetet alltså eger, har det syns Riksdagen, som om det nu i fråga varande behovet af ved borde kunna utan statens mellankomst fyllas, helst hinder icke lärer möta att, derest så skulle vara oundgängligen nödigt, för ändamålet använda någon del af den betydliga vedquantitet, som, enligt hvad ofvan blifvit meddeladt, nu är för akademiens behof disponerad. Icke heller har den antydda större fraktkostnaden för införande af ved till Upsala från akademiens mer aflägsse belägna skogar kunnat utgöra tillräcklig anledning för beviljande af särskildt anslag till nu i fråga varande ändamål. Omförmälda olägenhet synes nemligen lätteligen kunna undanrödjäs på sådant sätt, att veden från dessa skogar försäljes och den inflytande köpeskillingen användes till anskaffning för universitetets räkning af ved från närmare belägna skogstrakter.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då någon utredning rörande omöjligheten att med för universitetet tillgängliga medel bestrida aflöningen till maskinisten och eldaren icke blifvit förebrägt, har förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

3:o. I enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit har Riksdagen höjt årsanslaget för den *medicinskt kemiska institutionen* vid universitetet i Upsala med 1,000 kronor.

4:o. Enär, enligt hvad i statsrådsprotokollet blifvit meddeladt, de

*kemiska laboratorier*na vid universitetet i *Lund* numera blifvit åtskilda och erhållit hvartera sin egen lokal, samt alltså en vaktmästare vid det nya laboratoriet icke lär kunna undvaras, har Riksdagen vidare, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, till aflönande af en vaktmästare vid det medicinskt-kemiska laboratoriet vid berörda universitet beviljat ett årligt anslag af 600 kronor.

5:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har till materiel för den *histologiska institutionen* vid universitetet i *Lund* anslagits ett årligt belopp af 750 kronor.

6:o. Då de samlingar, hvilka professoren J. Agardh förklarar sig vilja öfverlemna till universitetets i *Lund* botaniska institution, vitsordats vara af synnerligt värde och det alltså måste vara önskligt, att desamma förenas med den botaniska institutionens öfriga samlingar och omsorgsfullt vårdas, har Riksdagen beviljat det af Eders Kongl. Maj:t äskade anslag till aflönande af en *konserverator* vid den *botaniska institutionen* vid samma universitet, 750 kronor årligen.

Karolinska Mediko-kirurgiska institutet.

7:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har till materiel m. m. för den *histologiska institutionen* vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet beviljats ett årligt anslag af 1,000 kronor.

Allmänna läroverken.

8:o. Enär en inom Ecklesiastikdepartementet uppgjord beräkning å de belopp, som för hvarje å stat uppförd lärarebeställning vid de allmänna läroverken, hvars innehafvare vore till *uppflyttning i högre lönegrad* berättigad, borde enligt de för sådan uppflyttning fastställda grunder från och med år 1880 utgå utöfver de för innevarande år anvisade löne-medel, gjorde det antagligt, att, efter afdrag af de besparingar, som genom äldre lärares afgang sannolikt uppkomme, en summa af 40,000 kronor, utöfver det nu utgående läroverksanslaget, blefve för ändamålet tillräcklig, har Eders Kongl. Maj:t härför äskat en tillökning med nämnda belopp

i anslaget till elementarläroverken eller, såsom de, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts nådiga stadga den 1 November 1878, numera böra benämnas, rikets allmänna läroverk; och har Riksdagen härtill lemnat bifall.

9:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit att, för *utvidgning af det treklassiga läroverket i Göteborg* till fullständigt realläroverk, med undervisning endast i de till reallinien hörande läroämnena, samt i sammanhang härmed *inskränkning* af det nuvarande å båda linierna *fullständiga läroverket* derstädes till fullständigt å latinlinien, med undervisning endast i de till denna linie hörande läroämnena, Riksdagen måtte, på det utvidgningen af det förra och inskränkning af det senare läroverket måtte kunna ega rum, till en början beträffande läroverkens fjerde och femte klasser, *dels* medgifva att, i den mån ledighet inträffade eller sådant eljest lagligen ske kunde, tre adjunktsbefattningar öfverflyttades från det nuvarande högre läroverkets stat till det treklassiga läroverkets, *dels* ock bevilja ett anslag af 1,250 kronor till höjande af de för rektors- och öfningsläraretjänsterna vid sistnämnda läroverk bestämda aflöningsbelopp till likhet med lönerna för motsvarande tjänster vid femklassiga läroverk, allt under vilkor att vederbörande kommun förbunde sig att anskaffa och underhålla ändamålsenliga och lämpligt belägna lokaler för ett fullständigt realläroverk samt försäga dess rektor med bostad eller deremot svarande hyresersättning.

Af den i statsrådsprotokollet meddelade utredning har inhemtats, bland annat, att förevarande nådiga framställning blifvit föranledd af en utaf domkapitlet i Göteborg i ämnet gjord underdånig hemställan; att till grund för denna hemställan åter legat en af rektor vid dervarande högre allmänna läroverk hos domkapitlet gjord framställning, deruti rektor anför att, då antalet lärjungar vid nämnda läroverk nu utgjorde 651, under det att treklassiga läroverket i Göteborg hade 81 lärjungar, sammanlagda antalet, eller 732, hvilket, att döma af de föregående årens erfarenhet, snarare komme att ökas än minskas, vore så stort, att af dessa läroverk lämpligen kunde bildas två högre läroverk, fullständiga, det ena blott på den klassiska, det andra endast på reala linien, samt så, att det förstnämnda läroverket i sig upptog alla de lärjungar inom klasserna IV—VII, som läsa latin, och realläroverket öfriga lärjungar inom samma klasser, samt att lärjungarne inom de tre nedersta klasserna fördelades så jemnt som möjligt mellan de båda läroverken.

Om det nämnda lärjungeantalet med dess nuvarande fördelning på linier och klasser lades till grund för beräkningen, visade sig, enligt en af rektor uppgjord tablå, att vid latinläroverket skulle erfordras för 397

lärjungar 15 läseafdelningar med 450 undervisningstimmar i veckan, och vid realläroverket för 335 lärjungar 12 läseafdelningar med 348 undervisningstimmar.

För de så ordnade läroverken behöfdes lönedel å ordinarie stat till följande antal lärare och till nedanstående belopp, enligt nu gällande aflöningsgrunder:

a) Vid latinläroverket:

1 rektor	4,500 kronor.
7 lektorer	17,500 »
11 adjunkter	16,500 »
3 öfningslärare	2,750 »
	<hr/>
	Summa 41,250 »

b) Vid realläroverket:

1 rektor	4,500 kronor.
3 lektorer	7,500 »
10 adjunkter	15,000 »
3 öfningslärare	2,750 »
	<hr/>
	Summa 29,750 »

Den för de båda föreslagna läroverken erforderliga ordinarie löne-
staten utgjorde således 71,000 kronor. Då statsverkets nuvarande ut-
gifter för det högre och det 3-klassiga läroverket uppgå till följande
belopp:

a) för det högre läroverket:

1) ordinarie lönestat:

1 rektor	4,500 kronor.
7 lektorer	17,500 »
15 adjunkter	22,500 »
3 öfningslärare	2,750 »
	<hr/>
	Transport 47,250 kronor.

Transport 47,250 kronor.

2) extra anslag:

7 extra lärare	10,500	»	
1 d:o ritlärare.....	1,000	»	58,750 kronor.

b) för det 3-klassiga läroverket:

ordinarie lönestaten.....	6,900	»
---------------------------	-------	---

eller tillsammans för båda läroverken 65,650 kronor; så visade sig häraf, att genom den föreslagna anordningen skulle vid det högre läroverket besparas utgifter för aflöning af 4 ordinarie adjunkter 6,000 kronor, 7 extra lärare 10,500 kronor samt en extra ritlärare 1,000 kronor, eller tillsammans 17,500 kronor, äfvensom att kostnaden för berörda anordnings genomförande skulle med 5,350 kronor öfverstiga sammanlagda utgifterna för det å båda linierna fullständiga och det treklassiga läroverket.

Eders Kongl. Maj:t, som ansett det sålunda väckta förslaget om upprättande i Göteborg af särskilda fullständiga latin- och realläroverk böra godkännas, har vid den föreslagna staten endast anmärkt, att realläroverket syntes i stället för en adjunkt behöfva en lektor mera än förslaget upptoge, i följd hvaraf den beräknade kostnaden skulle ökas med 1,000 kronor, utgörande skilnaden mellan en adjunks och en lektors aflöning enligt normalstat. Såsom vilkor för förslagets godkännande borde jemväl stadgas, att Göteborgs kommun förbunde sig att med det bidrag, som af realläroverkets byggnadsfond, eller af stiftets byggnadskassa i mån af tillgångar, nu eller framdeles kunde lemnas, anskaffa och underhålla erforderliga lokaler för det fullständiga realläroverket jemte bostad åt dess rektor.

Enär lämpliga lokaler för ett fullständigt realläroverk icke genast kunde vara att påräkna, har Eders Kongl. Maj:t emellertid icke ansett nödigt att nu göra framställning till Riksdagen om anvisande af medel för ifrågavarande läroverks fullständiga upprättande, utan funnit tills vidare endast böra begäras hvad som vore erforderligt för det treklassiga läroverkets utveckling till femklassigt; och då staten för ett femklassigt läroverk i allmänhet upptoge rektor, 5 adjunkter och 3 öfningslärare, af hvilka det treklassiga redan hade rektor, öfningslärare och 2 adjunkter eller kolleger, erfordrades för den sålunda ifrågasatta utvidgningen tre adjunkter jemte en förhöjning i aflöningen för rektors- och öfningslärartjänsterna till likhet med motsvarande tjänster vid femklassiga läroverk.

För de tre adjunktsbefattningarna skulle något särskildt anslag icke behöfva anvisas, så framt det medgåfves, att en öfverflyttning finge ega rum till det treklassiga läroverket af lika många adjunktsbefattningar ifrån det nuvarande högre läroverket, i den mån ledighet der inträffade eller sådant eljest kunde ske utan åsidosättande af någons lagliga rätt. En sådan öfverflyttning syntes vara så mycket lämpligare, som ej mindre än fyra af det högre läroverkets ordinarie adjunktsbefattningar beräknats blifva obehöfliga vid latinläroverket. Det enda anslag af statsmedel, som erfordrades för det treklassiga läroverkets förändring till femklassigt, vore alltså ett belopp af 1,250 kronor till förhöjningen af rektors och öfningslärarnes aflöning.

Grundsatsen om skiljande vid de allmänna läroverken af de båda bildningslinierna är otvifvelaktigt riktig och har äfven vunnit Riksdagens godkännande. Hos Riksdagen har i sådant hänseende erinrats hurusom Riksdagen i underdånig skrifvelse den 16 Maj 1874, angående regleringen af utgifterna under riksstatsens åttonde hufvudtitel, anført, att den nära förening emellan de olika bildningslinierna, som dittills egt rum, syntes hafva utgjort ett hinder för undervisningens fullt ändamålsenliga bedrivande; att uppenbart vore, det ett tillbörligt tillgodoscende af så väl den klassiska som den reala undervisningen endast stode att vinna genom bildningsliniernas fullständiga åtskiljande; samt att detta mål icke kunde fullständigt uppnås annat än genom upprättande af särskilda klassiska och särskilda reala läroverk.

I öfverensstämmelse med detta Riksdagens uttalande har det nu föreliggande förslaget ansetts böra vinna Riksdagens bifall. Härvid har Riksdagen dock velat uttryckligen framhålla att, om än Göteborg, på grund af sin betydelse såsom rikets andra stad samt det stora lärjungeantalet i dervarande läroverk, otvifvelaktigt bör ega fullständiga så väl klassiska som reala läroverk, Riksdagen emellertid icke genom att bifalla upprättandet derstädes af sådana må anses hafva medgifvit, att behovet kräfver att på alla ställen, der fullständiga läroverk nu finnas, särskilda sådana för hvardera linien inrättas. I sådant hänseende yttrade 1874 års Riksdag uti ofvan åberopade underdåniga skrifvelse, att detta, oafsedt kostnaderna, syntes vara desto mera öfverflödigt, som det måste antagas, att den strängt vetenskapliga underbyggnad, som den klassiska bildningslinien vore afsedd att meddela, endast kunde tillgodogöras af ett ringare antal lärjungar, då deremot det stora flertalet bäst tillgodosåges genom den praktiska och allmänt medborgerliga bildning, som borde meddelas i de reala läroverken, på grund hvaraf, och då det vore sannolikt att, i den mån dessa senare försåges med dugliga och tillräckliga lärarekrafter,

de komme att tillvinna sig ökadt förtroende, den klassiska undervisningen borde kunna bibringas vid ett betydligt ringare antal läroverk, än nu vore fallet.

Ett ytterligare uttalande i samma riktning gjordes af 1877 års Riksdag, som i underdånig skrifvelse den 24 Maj nämnda år, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, uttryckte den förväntan, att grundsatsen om de båda bildningsliniernas särskiljande snarast möjligt måtte verkliggöras genom indragning af öfverklasser å den klassiska linien vid de läroverk, der, till följd af större minskning i lärjungeantalet å nämnda linie, sådan indragning kunde låta sig verkställa och befinnas ändamålsenlig, för hvilken indragning vid åtminstone åtskilliga läroverk tidpunkten icke syntes vara särdeles aflägsen, enär, oaktadt pröfning i latinska språket inginge bland fordringarne för de akademiska embetsexamina, likväl under de senaste åren tillökningen i lärjungeantalet vid elementarläroverken varit högst betydlig å den reala linien, under det att å den klassiska antalet varit i det närmaste oförändradt.

Under fortsatt vidhållande af Riksdagens sålunda otvetydigt gjorda uttalanden, har Riksdagen emellertid, på grund af hvad ofvan blifvit anfördt, bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning och alltså höjt anslaget till allmänna läroverken med 1,250 kronor.

10:o. På Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställningar har Riksdagen beviljat dels år 1874 ett anslag af 6,900 kronor till upprättande af de tre lägsta klasserna af ett fullständigt elementarläroverk i Stockholm med undervisning endast å reala linien, dels år 1877 för samma läroverks utveckling till och med femte klassen ytterligare 5,600 kronor, hvarjemte af det anslag, som vid sistlidne års riksdag anvisades till förhöjning af teckningslärarnes vid rikets allmänna läroverk aflöning, ett belopp af 150 kronor beräknades för teckningsläraren vid detta läroverk.

Enär af i statsrådsprotokollet angifna skäl undervisningen vid förevarande läroverk borde från och med läsåret 1880 utsträckas till alla klasserna, har Eders Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att till fullständigt upprättande af *Stockholms realläroverk* med rektor, 4 lektorer, 7 adjunkter och 3 öfningslärare anvisa, utöfver hvad redan blifvit för läroverket beviljad, ett belopp af 15,100 kronor såsom förhöjning i anslaget till de allmänna läroverken.

För omförmälda lärares aflöning skulle kostnaderna blifva följande:

rektor	4,500 kronor.
4 lektorer à 2,500	10,000 »
7 adjunkter à 1,500	10,500 »
1 lärare i gymnastik	1,000 »
1 » i teckning	1,000 »
1 » i musik	750 »

eller tillsammans 27,750 kronor.

Då härvid ej varit något att erinra, har Riksdagen, med bifall till förevarande nådiga framställning, höjt anslaget till de allmänna läroverken med 15,100 kronor.

11:o. På sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen vidare, för *allmänna läroverkets i Sundsvall* fortsatta utveckling till fullständigt å reallinien med rektor, 4 lektorer, 6 adjunkter och 3 öfningslärare, beviljat en förhöjning af anslaget till de allmänna läroverken med 7,850 kronor.

12:o. Eders Kongl. Maj:t har under denna anslagsrubrik vidare föreslagit Riksdagen att för upprättande af ett *treklassigt allmänt läroverk i Motala* med rektor, två kolleger och tre öfningslärare höja anslaget till allmänna läroverken med ett belopp af 6,900 kronor, under vilkor att kommunen förbunde sig att anskaffa och underhålla de för ett sådant läroverk erforderliga byggnader och lokaler samt att åt läroverkets rektor tillhandahålla boställe eller deremot svarande hyresersättning.

Till stöd för denna nådiga framställning har anförts bland annat, att Motala köpings kommun, som numera genom nådigt bref den 3 Oktober 1878 erhållit stadsrättigheter, enligt officiella intyg hade en folkmängd af 1,820 personer, samt att folkmängden i Motala landtkommun utgjorde 7,443, äfvensom att lärjungar med all sannolikhet kunde påräknas från närmast angränsande områden, helst de goda kommunikationerna medelst både kanal- och jernväg underlättade förbindelsen med ett läroverk i Motala.

Sistnämnda omständighet synes emellertid kunna med lika om icke bättre rätt åberopas såsom skäl för att icke för närvarande inrätta något allmänt läroverk i Motala.

Afståndet från denna stad till Vadstena, der femklassigt läroverk är inrättadt, tillryggaläggas genom den numera inrättade jernvägsför-

bindelsen på vid pass en timme. Likaledes är Motala genom en omkring 6 mil lång jernväg förenadt med Linköping, der fullständigt elementarläroverk finnes; och synes alltså behofvet af upprättandet af det ifrågasvarande nya läroverket icke kunna vara särdeles trängande. Enligt Riksdagens förmenande är det dessutom icke skäl att för mycket öka antalet af de treklassiga elementarläroverken. Vida riktigare och mer ändamålsenligt synes det vara att utveckla och förbättra folkskolorna, så att dessa kunna blifva lämpliga jemväl för mindre städer och köpingar.

På grund häraf och i betraktande dessutom af nödvändigheten att under nuvarande förhållanden noga tillse, hvilka utgifter nå kunna undvikas, har Riksdagen funnit sig icke böra bifalla förevarande nådiga framställning.

13:o. Sedan *Rektorn vid allmänna läroverhet i Vesterås L. Mossberg* i en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift i underdånighet anhållit, att, enär den *hyresersättning* af 500 kronor för år, hvilken, jemlikt Kongl. brefvet den 29 Juni 1866, blifvit rektor vid nämnda läroverk tillerkänd, sedermera till följd af hyornas stegring visat sig vara otillräcklig, förhöjning i berörda hyresersättning måtte beviljas med 100 kronor om året, att utgå från och med den 1 April 1875, från hvilken tid hyran för den lokal, sökanden för närvarande bebodde, blifvit höjd från 500 till 600 kronor, har Eders Kongl. Maj:t, enär beloppet af nämnda ersättning alltså numera vore otillräckligt, hos Riksdagen gjort nådig framställning om ersättningens höjande till ofvan angifna belopp, hvarigenom anslaget till allmänna läroverken skulle ökas med 100 kronor.

Ifrågasvarande hyresersättning beviljades, efter derom aflåten nådig proposition, vid 1865—1866 årens riksdag af den anledning, att staden Vesterås jemlikt Kongl. resolution den 10 Mars 1865 förklarats icke kunna åläggas att till rektor vid dervarande läroverk upplåta embetsgård eller utgifva hyresersättning, och på det att bemålde rektor icke derigenom skulle gå i mistning af en löneförmån, som i allmänhet tillkomme rektorer vid rikets elementarläroverk. Af berörda nådiga resolution, har Riksdagen inhemtat, att genom en Kongl. resolution af den 3 Oktober 1766 blifvit förklaradt, det Rector scholæ i Vesterås borde rätteligen hafva den så kallade Probegården, hvilken år 1625 af enskild person till skolan donerats, till embetsgård, och att densamma borde för domkyrkans medel byggas, utan att Vesterås stad eller borgerskapet derstädes finde dermed besväras; att emellertid domkyrkan, med anledning af nämnda gårds otjenlighet till bostad för rektor, i senare tider sjelf densamma disponerat och i stället, i enlighet med Kongl. Maj:ts utslag den

31 Mars 1832, utgifvit hyresersättning, hvilken genom Kongl. bref den 23 Juli 1856 från rektor till statsverket indragits; samt att domkyrkan sedermera, enär dess medel ansetts böra oafkortadt vara för dess underhålls- och förvaltningskostnader att tillgå, blifvit genom Kongl. bref den 31 Oktober 1862 från vidare utgifvande af nämnda ersättning befriad.

Hvad sålunda blifvit anfördt har synts Riksdagen otvetydigt ådaga-lägga, att domkyrkan på ordnandet af denna angelägenhet skördat ej ringa vinst, i det densamma först fått för eget behof disponera den af enskild person till Vesterås skola donerade gården och sedermera lyckats blifva befriad från skyldigheten att utgifva den ersättning, som såsom vederlag härför blifvit henne ålagd. Vid sådant förhållande förefaller det nog egendomligt att, på sätt statsrådsprotokollet gifvit vid handen, domkyrkan nu höjt hyran för den henne tillhörande lägenhet, hvilken är upplåten till bostad åt nuvarande rektor vid läroverket i Vesterås; och Riksdagen har icke kunnat finna någon giltig anledning, hvarför statsverket skulle ytterligare betungas allenast på det domkyrkan skulle komma att draga än större fördel af sitt förvärfvande af den till bostad åt rektor donerade gården. Tvärtom bör, enligt Riksdagens förmenande, derest den af statsmedel nu utgående hyresersättningen befinnes otillräcklig, domkyrkan af sina medel göra det tillskott, som må vara erforderligt, och på sådant sätt komma att åtminstone i någon mån gifva vederlag för den fördel hon förskaffat sig genom det ofvan omförmälda förvärfvet af den donerade fastigheten.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts har förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

14:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit att, mot det att en i statsrådsprotokollet omförmäld *fond*, hvaraf räntemedel till belopp af 2,939 kronor 96 öre för närvarande utginge såsom inberäknade i aflöningen för lärare vid allmänna läroverken i Filipstad och Ämål, blefve, jemte de å fonden uppkomna besparingar och ränta derå för år 1880, vid samma års slut till statsverket öfverlemnad, anslaget till allmänna läroverken måtte *höjas* med nämnda belopp, 2,939 kronor 96 öre.

Af den i statsrådsprotokollet förebragta utredning har inhemtats, bland annat att enligt nu gällande stat för läroverken i Filipstad och Ämål äro i åtskilliga lärares löner inberäknade »inom kolumn specificerade inkomster» till belopp af 1,427 kronor 34 öre vid det förra läroverket och 1,512 kronor 62 öre vid det senare, eller tillhopa 2,939 kronor 96 öre; — att dessa inkomster utgöra räntemedel efter 5 procent

dels å ett kapital af 39,997 riksdaler 24 skillingar banko, eller 56,996 kronor 25 öre, som under år 1834 från statsverket utbekommits, dels ock å ett ytterligare kapital af 1,201 riksdaler 47 skillingar banko, eller 1,802 kronor 97 öre, hvilket på grund af Kongl. brefvet den 15 December 1837, efter det anmälan blifvit gjord derom, att tillgångarna för Anåls skola blifvit uti domkapitlets uppgift af den 31 Mars 1832 med 60 riksdaler 4 skilling 9 rst. banko för högt beräknade, jemväl från statsverket erhållits; — samt att, enligt hvad räkenskaperna för år 1877 utvisa, omförmälda, under domkapitlets i Karlstad förvaltning stående fond vunnit den tillväxt, att densamma då utgjordes af:

räntebärande kapital.....	61,100: —
räntefordran.....	324: 78.
fordran beroende på afskrifning.....	2,008: —
innestående å giroräkning.....	902: 71.

Kronor 64,335: 49.

Då den föreslagna förändringen otvifvelaktigt kommer att leda till förenkling i förvaltning och redovisning, har Eders Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning blifvit af Riksdagen bifallen.

Vid behandling af denna fråga har emellertid Riksdagens uppmärksamhet fästats derå, att vid *andra läroverk* fonder finnas af enahanda beskaffenhet, som ofvan nämnda till indragning nu föreslagna, på sätt af följande utredning närmare inhemtas.

Sedan Rikets Ständer, enligt underdånig skrifvelse den 12 Mars 1830, beviljat årligen intill näst derpå följande riksdag för läroverken ett nytt anslag å 42,000 riksdaler banko, beräknadt att användas till af behofvet högt och länge påkallad löneförbättring åt elementarläroverken, förordnade Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 22 December 1831, att af dessa medel skulle utgå:

a) redan beviljadt anslag till nya elementarskolan i Stockholm, 6,800 riksdaler banko samt löneförbättring åt förut befintlige lärare vid de gamla elementarläroverken;

b) arfvoden till gymnasier och vissa skolors rektorer, då de afstode dittills brukliga terminspenningar af lärjungarne;

c) löner vid de gamla gymnasierna åt nya lärare i naturvetenskap, främmande lefvande språk, gymnastik och teckning;

d) löner vid gamla fullständiga lärdomsskolor åt nya lärare i främmande lefvande språk och i gymnastik; samt

e) löner åt lärare vid 1) de redan utlofvade nya skolorna i *Eskilstuna*, och *Åmål* med tre lärare i vardera och i *Haparanda* med två lärare, utom en kantor på hvartdera stället; 2) en föreslagen ny *katedralskola* i *Lund* med tolf lärare samt en mindre skola i *Filipstad* med tre lärare, kantorerna på båda dessa ställen oräknade; och 3) den till upptagning bland elementarläroverken anmälda skolan i *Askersund*, beräknad endast till två lärare utom kantor;

hvarjemte Kongl. Maj:t stadgade bland annat, *att*, med undantag af rektorernas embetsgårdar eller fria boningsrum eller motsvarande hyresmedel, skulle alla särskilda löneförmåner af präbendepastorat, präbendehemman, hemmansräntor, embetsgårdar, boställen eller vederlag derför, tonter och jordar eller andra lägenheter, boningsrum, hushyror och enskilda anslag med flera lokala fördelar, som gymnasie- och skollärare åtnjöte, jemte sportler i vissa fall beräknas innehafvarne såsom inkomst och betaga dem eller förminska den löneförbättring, hvilken, förutan dylik förmån, bort tillfalla dem ej mindre än deras vederlikar, hvilka inga sådana särskildt åtnjöte; *att* den nya löneregleringen, som icke borde taga sin början förr än med den 1 Maj 1831, skulle omfatta under det första påföljande ekklesiastikåret endast löneförbättring åt redan befintliga lärare och tjänstemän vid elementarläroverken, men ingen utbetalning till här ofvan under b) c) d) och e) uppräknade ändamål; *att* de från den 1 Januari 1830 till den 1 Maj 1832 således uppkommande besparingar på det nya anslaget skulle sedermera avändas såsom fruktbarande kapital, hvilket skulle öfverlemnas till vederbörande konsistoriers förvaltning och med räntan hvaraf lärare komme att aflönas; *att* till räntebärande kapital för löneförbättring eller till andra tillfälligtvis uppkommande lika viktiga behof för elementarläroverken skulle användas de besparingar på anslaget, hvilka efter den första Maj 1832 och intill dess ständig löningsstat hunne fastställas möjligen kunde uppkomma; *att* de lönebesparingar, som i stiftet uppkommit dels på öfverskotten å 1819 års interimstat och dels genom de indragningar, som i följd af densamma egt rum, och befundes odisponerade skulle, till det belopp de utgjorde den 1 Maj 1832, jemväl såsom räntebärande kapital för framtiden begagnas till lärares aflöning; *att* de till skolverkets behof förut anslagna tillgångar, eller andra tillfälliga besparingar, hvilka enligt 1819 års interimstat bort under konsistoriernas vård och ansvarighet samlas och förvaltas för att till förefallande utgifter uppå derom skeende anmälan och efter Kongl. Maj:ts nådiga pröfning vara att tillgå, borde äfven begagnas; samt *att* de tillgångar, hvilkas användning till bildande af nödig lönefond för Lunds stifts elementarläroverk Kongl. Maj:t den 24 Mars 1824 i nåder gillat samt läroverks-

komitén jemväl påräknat af helgonskyld, skolhemmansarrenden, indragna kyrkoinspektorslöner och stipendiemedel, äfvensom den af komitén likaledes påräknade Visingsöfonden i Vexjö stift skulle i mån af inträffande ledigheter användas till elementarläroverkens behof i dessa stift och statsverkets bidrag dertill i samma förhållande besparas för att på andra orter användas.

Enligt en af Statskontorets riksbokslutsbyrå den 27 Mars detta år meddelad uppgift rörande de medel, hvilka ingå uti vissa lärares och bibliotekariers vid de allmänna läroverken efter stat beräknade löner och sålunda föranleda till minskning i kontanta statsanslaget, uppgå dessa medel årligen till ett belopp af ej mindre än 43,155 kronor 49 öre.

Då sålunda vid flera läroverk finnas fonder af liknande beskaffenhet med den, som varit för läroverken i Ämål och Filipstad afsedd, samt denna fond nu anmälts till indragning, synes enahanda åtgärd jemväl böra vidtagas med de öfriga, helst derigenom otvifvelaktigt skulle vinnas enkelhet i bokföringen och redovisningen, då mycken omgång och mångskrifveri naturligen måste förorsakas deraf, att de i lärarnes löner ingående, ofvan omförmälda särskilda medel äro fördelade i ofta mycket små belopp, ända ned till omkring en krona och derunder.

Visserligen lära de i fråga varande fonderna delvis hafva tillkommit genom enskilda donationer; men den verkställda utredningen har likväl gifvit vid handen, att t. ex. Eskilstuna läroverks fond, utgörande vid 1877 års slut 34,534 kronor 72 öre, ursprungligen blifvit bildad genom statsmedel till belopp af 15,746 rdr 32 sk. banko, som af Statskontoret år 1834 utbetalts till domkapitlet i Strengnäs; samt att i Askersunds läroverks fond, hvilken vid 1877 års slut uppgick till 13,064 kronor 40 öre, ursprungligen ingingo statsmedel 3,000 rdr banko, och enskildes sammanskott 5,000 rdr banko; äfvensom slutligen att flerstädes under rubriken donationsmedel befintliga tillgångar ursprungligen tillkommit genom de enligt ofvan åberopade nådiga bref anvisade statsmedel.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då det synes önskvärdt, att alla de fonder, som äro af enahanda beskaffenhet med ofvan nämnda till indragning nu bestämda, blifva till statsverket öfverlemnade och i stället anslag till belopp, motsvarande fondernas afkastning, å allmänna läroverkens stat uppförda, har Riksdagen ansett sig böra i underdånighet anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta genom vederbörande verkställa en fullständig utredning i här ofvan omförmälda hänseenden samt derefter till Riksdagen göra den nådiga framställning, hvartill omständigheterna må finnas föranleda.

Folkundervisningen.

15:o. Med anledning deraf att, enligt en inom Ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden uppgjord beräkning, för verkställande af den *uppflyttning till högre lönegrad*, som tillkommer de vid folkskolelärareseminarierna anstälde rektorer, adjunkter och teckningslärare, komme att erfordras från och med år 1880 ett belopp af 5,800 kronor, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att för lärares vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder anslaget till dessa seminarier måtte ökas med oförnälda belopp; och, då ifrågavarande utgifter äro af fortvarande natur, har Riksdagen, med bifall till förevarande nådiga framställning, höjt ordinarie anslaget till folkskolelärareseminarierna med 5,800 kronor.

16:o. I enlighet med Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning har Riksdagen för uppehållandet af *seminariet i Norrland* för qvinliga lärjungar beviljat förhöjning med 8,900 kronor i anslaget till seminarier för folkskolelärares bildande och med 5,000 kronor i anslaget till stipendier för seminarieelever.

17:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har förslagsanslaget för *lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor* höjts med 260,000 kronor.

Gymnastiska centralinstitutet.

18:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att, med godkännande af den i statsrådsprotokollet intagna *stat för Gymnastiska centralinstitutet*, för dess tillämpning bevilja en tillökning i institutets ordinarie anslag med 10,250 kronor, afvensom medgifva, att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå de i aflöningen ingående tjänstgöringspenningar till vikarie finge af Eders Kongl. Maj:t bestämmas.

Institutets nu varande ordinarie anslag utgör, inberäknadt 2,000 kronor till stipendier åt elever, 29,400 kronor; hvarjemte sedan år 1875 utgått dyrtidstillägg med tillhoppa 3,910 kronor årligen.

På sätt af statsrådsprotokollet inhemtats hade institutets direktion till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt förslag till ny stat för läroanstalten, enligt hvilket förslag öfverlärares löner skulle bestämmas till 6,000 kronor, deraf 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, lärarnes till 3,000 kronor, hvaraf 750 kronor tjänstgöringspenningar, och lärarinnornas till 2,000 kronor, hvaraf 500 kronor tjänstgöringspenningar. För öfverlärares, hvilka åtnjuta fri bostad, skulle dock afdrag å lönen göras med 600 kronor, och af samma anledning en af lärarinnornas löner minskas med 300 kronor. Derest öfverlärares å den militära afdelningen innehade annan allmän befattning, skulle hans lön vid institutet minskas med ett mot aflöningen vid den andra befattningen svarande belopp, dock icke till lägre belopp än 3,000 kronor. För föreståndaren hade föreslagits ett arvode af 500 kronor, för sekreteraren och räkenskapsföraren 900 kronor, till extra lärare 4,000 kronor, för vaktmästaren 800 kronor jemte bostad och för portvakten 500 kronor jemte bostad. I anslagen till ved, ljus, underhåll af materiel, samlingar m. m. äfvensom till stipendier åt elever hade någon förändring icke föreslagits.

Eders Kongl. Maj:t, som i allmänhet icke funnit något att erinra mot de af direktionen sålunda ifrågasatta anslagsbelopp, har likväl ansett en jämförelse mellan de föreslagna lönerna för öfverlärares och de, som åtnjutas af professorerne vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet och vid Tekniska högskolan, böra föranleda dertill, att aflöningen för de förra sattes något lägre än för de senare så till vida, att den under de fem första tjänsteåren komme att utgå med 5,500 kronor och först derefter höjas till det af direktionen föreslagna belopp, hvilken olikhet syntes hafva en billig grund deruti, att kompetensvilkoren för lärarebefattning vid Gymnastiska centralinstitutet i allmänhet vore lättare än vid de nyssnämnda läroanstalterna. Beträffande aflöningens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, har Eders Kongl. Maj:t ock ansett förhållandet vid Tekniska högskolan böra tagas till ledning, och alltså de bestämmelser följas, som Riksdagen vid löneregleringen för nämnda högskola antagit.

Med iakttagande häraf hade den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna staten följande utseende:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa Kronor.	
1 öfverlärare, utom fri bostad ...	2,900	2,000	4,900	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor.
2 d:o d:o	5,800	4,000	9,800	
1 lärare	2,000	1,000	3,000	} Derest öfverläraren på militära afdelningen innehar annan allmän befattning, skall hans lön vid institutet minskas med ett mot aflöningen vid den andra befattningen svarande belopp, dock icke till lägre belopp än 3,000 kronor.
2 d:o	4,000	2,000	6,000	
1 lärarinna	1,400	600	2,000	
1 d:o, utom fri bostad	1,100	600	1,700	
Arfvode åt föreståndaren	—	—	500	
D:o åt sekreteraren och räkenskapsföraren	—	—	900	
Arfvoden åt extra lärare	—	—	4,000	
Till stipendier åt elever	—	—	2,000	
1 vaktmästare, utom fri bostad ..	—	—	800	
1 portvakt, utom fri bostad	—	—	500	
Anslag till ved, ljus, materiel, samlingar m. m.	—	—	3,550	
Summa	—	—	39,650	

Riksdagen har emellertid icke kunnat obetingadt godkänna den af Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagna staten, utan ansett åtskilliga ändringar deruti böra vidtagas.

Till en början har det icke syntts lämpligt att i staten skulle bestämmas, att de tre öfverlärarne samt den ena lärarinnan ovilkorligen skola vid institutet åtnjuta fri bostad, alldenstund sådana förhållanden kunna tänkas inträffa, att de lägenheter, hvilka nu äro dertill afsedda, blifva behöfliga för andra ändamål. För den skull bör det för förmånen af fri bostad beräknade afdraget å lönerna inräknas i dessa med 600 kronor för en hvar af öfverlärarne och 300 kronor för lärarinnan, men föreskrift meddelas derom att, så länge förmånen af fri bostad åtnjutes, afdrag till nämnda belopp skola å lönerna ega rum.

Vidare har Riksdagen icke kunnat undgå att finna den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna skilnaden mellan öfverlärarnes löner och dem, som åtnjutas af professorerne vid Karolinska institutet och vid Tekniska högskolan, nog ringa. Denna skilnad består, på sätt ofvan är omförmäldt, blott deruti att aflöningen för desse öfverlärare skulle under de

5 första tjänsteåren utgå med 500 kronor lägre belopp än för bemälda professorer. På grund af de utaf Eders Kongl. Maj:t till stöd för den sålunda föreslagna skilnaden i aflöningen återopade väsentligt lägre kompetensvilkoren för lärarebefattning vid Gymnastiska centralinstitutet än vid de nyssnämnda läroanstalterna, har Riksdagen ansett berörda skilnad böra i någon mån utsträckas och anordnas så, att densamma må komma att förefinnas ej blott för en viss kortare tid, utan för hela tjänstetiden. Detta mål torde lämpligast kunna vinnas på sådant sätt, att, förutom det att den föreslagna bestämmelsen om en del af lörens utgående i form af ålderstillägg bibehålles, tjänstgöringspenningarne för en hvar af öfverlärarne fastställas till 1,500 kronor i stället för af Eders Kongl. Maj:t föreslagna 2,000 kronor.

Hvad angår aflöningen till lärarne, hvilken för närvarande är beständ något olika allt efter deras ålder i tjänsten, har det synts Riksdagen, att en sådan skilnad borde bibehållas, men på så sätt inskränkt, att aflöningen bestämmes högre för en lärare än för de två andre. Den fasta lönen har Riksdagen ansett böra för de två lägst aflönade lärarne fastställas, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, till 2,000 kronor för hvarje, men deremot tjänstgöringspenningarne för dem nedsättas till 500 kronor. På sådant sätt skulle deras löneförmåner likväl blifva bättre än för närvarande, ty, med inräknande af dyrtidstillägg, åtnjuter nu den ene 2,400 kronor och den andre 2,160 kronor. För den äldste läraren åter har den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna aflöningssumman synts böra godkännas, men då skilnaden mellan hans aflöning och de båda andre lärarnes, icke bör uteslutande ligga uti tjänstgöringspenningarnes belopp, har Riksdagen ansett denne lärares löneförmåner böra fördelas i lön 2,200 kronor och tjänstgöringspenningar 800 kronor.

Vidkommande lärarinnornas aflöning, har Riksdagen funnit den föreslagna höjningen väl betydlig och lämpligen kunna på så sätt inskränkas, att lönen bestämmes till 1,200 kronor för hvardera, med ofvan omförmälda föreskrift om afdrag af 300 kronor i händelse fri bostad åtnjutes, samt tjänstgöringspenningarne till 300 kronor. Genom ett sådant ordnande af deras aflöningsförmåner komma dessa lärarinnor i en väsentligt förbättrad ställning mot nu, då den ena uppbär med dyrtidstillägg 1,200 kronor och den andra 960 kronor.

Arfvodet åt föreståndaren äfvensom arfvodena till extra lärare torde kunna bibehållas vid de nuvarande beloppen, eller 400 kronor för den förre och 3,000 kronor för sistnämnda ändamål. Några särskilda skäl hafva nemligen icke blifvit anförda för att ådagalägga otillräckligheten för närvarande af dessa belopp.

I öfrigt har den föreslagna staten icke gifvit anledning till någon anmärkning.

Eders Kongl. Maj:ts förslag till stat slutade å 39,650 kronor, hvilken summa öfversteg institutets nuvarande ordinarie anslag med 10,250 kronor. Genom de nu vidtagna ändringarne nedgår slutsumman till 37,150 kronor och utgör alltså den erforderliga tillökningen i det ordinarie anslaget endast 7,750 kronor.

Slutligen har Riksdagen funnit sig böra medgifva Eders Kongl. Maj:t rättighet att, i likhet med hvad i fråga om universitetens, Tekniska högskolans m. fl. läroverks lönestater eger rum, bestämma de vilkor, under hvilka tjänstgöringspenningarne böra till vikarie afträdas; dervid emellertid synts böra stadgas det förbehåll att statsverket icke derigenom må komma att drabbas af några särskilda utgifter.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts har Riksdagen, med godkännande af härhos bilagda stat för Gymnastiska centralinstitutet (Bil. Litt A), för dess tillämpning beviljat en tillökning i institutets ordinarie anslag med 7,750 kronor, äfvensom medgifvit, att villkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå de i aflöningen ingående tjänstgöringspenningar till vikarie må af Eders Kongl. Maj:t bestämmas; dock så att statsverket icke betungas med särskilda utgifter för tjänsternas behöriga uppehållande.

Barnmorskeundervisningen.

19:o. Eders Kongl. Maj:t, som efter pröfning af Medicinalstyrelsens förslag till ny stat för barnmorske-undervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg ansett de föreslagna aflöningarne böra, med iakttagande af den hittills följda grundsats om fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, på följande sätt i staten bestämmas, nemligen:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa Kronor.
<i>För undervisningsanstalten i Stockholm.</i>			
1 barnmorskelärare.....	3,000	1,000	4,000
1 biträdande lärare arfvode	—	—	1,500
1 instruktionsbarnmorska d:o	—	—	800
1 föreständerska..... d:o	—	—	300
<i>För undervisningsanstalten i Göteborg.</i>			
1 barnmorskelärare.....	3,000	1,000	4,000
1 biträdande lärare arfvode	—	—	1,500
1 föreständerska och instruktionsbarnmorska .. d:o	—	—	800
Summa	—	—	12,900

bar, enär ordinarie anslagen till aflöningar vid nämnda anstalter hittills utgjort tillsammans 9,600 kronor, föreslagit Riksdagen att, med godkännande af berörda stat, för dess tillämpning bevilja en förhöjning af 3,300 kronor i de till barnmorske-undervisningsanstalterna nu utgående ordinarie anslag; äfvensom medgifva, att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå tjenstgöringspenningarne till vikarie finge af Eders Kongl. Maj:t bestämmas.

Då de föreslagna aflöningsbeloppen syns afpassade efter vigten af de ifrågavarande befattningarne, samt framställningen i fråga om tjenstgöringspenningarnes afstående vid tjänstledighet ansetts böra bifallas under enahanda förbehåll, som i näst förestående punkt blifvit omförmäldt, har Riksdagen, med godkännande af förestående nya stat för barnmorske-undervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg, för tillämpning deraf höjt det ordinarie anslaget till dessa anstalter med 3,300 kronor; äfvensom medgifvit att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå tjenstgöringspenningarne till vikarie må af Eders Kongl. Maj:t bestämmas; dock så att statsverket icke betungas med särskilda utgifter för tjänsternas behöriga uppehållande.

Veterinärundervisningen.

20:o. Under denna anslagsrubrik har Eders Kongl. Maj:t gjort framställning derom, att Riksdagen måtte, för tillämpning af föreslagen ny stat för veterinärinstitutet i Stockholm, höja det ordinarie anslaget till institutet med 14,800 kronor, äfvensom medgifva, att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå tjänstgöringspenningarne till vikarie finge af Eders Kongl. Maj:t bestämmas.

Institutets nuvarande ordinarie statsanslag utgör 35,300 kronor; hvarjemte sedan år 1875 utgått dyrtidstillägg med tillhoppa 4,800 kronor årligen.

Den af Eders Kongl. Maj:t, med anledning af en utaf direktionen för institutet i ämnet gjord underdånig framställning, nu föreslagna nya staten var af följande lydelse:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa Kronor.	
1 professor	3,500	2,000	5,500	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor.
3 professorer	10,500	6,000	16,500	
1 lektor	2,500	1,000	3,500	
1 föreståndare, arfvode (jemte fri bostad)	—	—	500	
1 adjunkt	—	—	2,500	
1 instruktionsmed	d:o	—	2,500	
1 kamrerare	d:o	—	1,500	
1 sekreterare hos direktionen	d:o	—	500	
1 bibliotekarie	d:o	—	300	
För undervisning i ridkonst	—	—	800	
Till betjenings aflönande	—	—	3,000	
Stipendier åt elever	—	—	4,000	
Byggnaders och stängsels underhåll	—	—	1,000	
Till diverse utgifter	—	—	8,000	
Summa	—	—	50,100	

Denna stat har emellertid icke i allo vunnit Riksdagens godkännande; utan har Riksdagen ansett densamma böra i vissa hänseenden ändras, hvarigenom slutsumman i ej oväsentlig mån nedbringats.

Hvad först angår professorernes aflöning, har densamma af enahanda skäl, som i punkten 18 här ofvan blifvit i fråga om öfverlärarne vid Gymnastiska centralinstitutet anförda, synts kunna minskas med 500 kronor å tjenstgöringspenningarne och alltså fastställas till lön 3,500 kronor, tjenstgöringspenningar 1,500 kronor samt rätt till ett ålderstilllägg å 500 kronor.

Vidare torde något särskildt arfvode till föreståndaren ej efter löneregleringen vara erforderligt, utan denne kunna anses vara tillräckligt godtgjord, derest honom tillerkännes, förutom den bestämda aflöningen såsom professor, rätt till åtnjutande af fri bostad. Han kommer nemligen i allt fall i en något fördelaktigare ställning än föreståndaren för Gymnastiska centralinstitutet, hvilken visserligen erhåller ett särskildt arfvode å 400 kronor, men deremot för åtnjutandet af fri bostad får vidkännas afdrag å lönen till belopp af 600 kronor. Den föreslagna höjningen från 1,500 kronor till 2,500 kronor i arfvodena till en hvar af adjunkten och instruktionssmeden har synts Riksdagen väl betydlig; och dessa båda arfvoden hafva funnits lämpligen kunna bestämmas till 2,000 kronor hvardera, hvarigenom innehafvarne af ifrågavarande befattningar, hvilka nu med dyrtidstillägg åtnjuta 1,800 kronor, likväl komma att erhålla 200 kronors lönetillökning. Kamrerarens och sekreterarens arfvoden torde kunna bibehållas vid de belopp, hvarmed de för närvarande utgå, eller för den förre med inbegrepp af dyrtidstillägg 1,200 kronor och för den senare 300 kronor, helst hinder icke lärar möta för att dessa båda befattningar innehafvas af samme person. Till aflöning åt betjente äro enligt nu gällande stat anslagna 1,500 kronor, hvilket belopp är föreslaget att fördubblas, på det att en vaktmästare, som tillika skulle vara laboratoriedräng, en anatomivaktmästare, två stalldrängar och en portvakt skulle kunna aflönas med 600 kronor hvardera. Vissa af dessa befattningar synas emellertid utan olägenhet kunna sammanslås; och i allt fall lär icke aflöningen behöfva bestämmas så hög som beräknats, hvadan Riksdagen ansett ett belopp af 2,000 kronor blifva för ifrågavarande ändamål tillräckligt.

Hvad slutligen angår anslaget till diverse utgifter, är detta jemväl föreslaget att fördubblas, eller från 4,000 kronor till 8,000 kronor. Då emellertid, enligt hvad statsrådsprotokollet gifvit vid handen, dessa utgiftsposter hittills icke öfverstigit nämnda belopp, 8,000 kronor, och Eders Kongl. Maj:t ansett, att fortfarande någon tillgång till ändamålet borde kunna påräknas af inkomsten utaf institutets smedja, hvilken inkomst enligt senaste revisionsberättelse under år 1876 uppgick till 18,181 kronor, under det att utgifterna för densamma belöpte sig till allenast 11,966

kronor 88 öre, har det syntes Riksdagen att anslaget till diverse utgifter utan olägenhet kan bestämmas till 6,000 kronor, hvilket likväl innebär en höjning med 50 procent.

I öfrigt har den föreslagna staten icke gifvit anledning till någon erinran.

Den af Eders Kongl. Maj:t förelagna staten slutade å 50,100 kronor, hvilket belopp öfversteg institutets nuvarande ordinarie anslag, 35,300 kronor, med 14,800 kronor. Genom de vidtagna ändringarne nedgår den nya statens slutsumma till 43,100 kronor, och behöfver alltså det nuvarande ordinarie anslaget ökas med 7,800.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts har Riksdagen, med godkännande af härhos bilagda stat för veterinärintitutet i Stockholm (Bil. Litt. B.), för dess tillämpning beviljat en tillökning i institutets ordinarie anslag med 7,800 kronor; äfvensom medgifvit att vilkoren för vederbörande löntagares skyldighet att vid tjänstledighet afstå de i affönningen ingående tjänstgöringspenningar till vikarie må af Eders Kongl. Maj:t bestämmas; dock så att statsverket icke betungas med särskilda utgifter för tjänsternas behöriga uppehållande.

Ålderstillägg.

21:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har det under Åttonde hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålders-tillägg *höjts* med 18,000 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

22:o. Samtliga under Åttonde hufvudtiteln för närvarande uppförda *ordinarie anslag*, hvilka icke här ofvan blifvit särskildt omnämnda, hafva bestämts till enahanda belopp, som i nu gällande riksstat äro upptagna, dock att för jemnande af hufvudtitelns slutsummor, förslagsanslaget till »skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» blifvit med 198 kronor 76 öre förhöjdt.

I afseende å *tillfälliga* behof, hänförliga till Åttonde hufvudtiteln, hafva följande anvisningar ifrågakommit.

23:o. Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen såsom tillfällig löneförbättring under år 1880 åt embets- och tjänstemän vid *Nationalmuseum* på extra stat för samma år anvisat 1,100 kronor, att utgå efter hittills därför bestämda grunder.

24:o. Af i statsrådsprotokollet anförda skäl har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i stället för det af Riksdagen hittills beviljade anslag af 3,716 kronor till dyrtidstillägg åt tjänstemännen vid *domkapitlens expeditioner*; ett extra anslag af 10,000 kronor måtte för år 1880 anvisas och ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition.

Af återopade i statsrådsprotokollet förebragta utredning har inhemtats blaud annat, att Eders Kongl. Maj:t anbefalt domkapitlen och Stockholms stads konsistorium att före den 1 April innevarande år inkomma med uppgifter å notariernes och amanuensernes vid ifrågavarande expeditioner samtliga nuvarande löneinkomster äfvensom å expeditions-kassornas inkomster och utgifter; men att en på dessa uppgifter grundad utredning af det anslagsbelopp, som erfordrades för en fullständig reglering af aflöningen för domkapitlens tjänstemän och för expeditionernas utgifter i öfrigt icke hunne utarbetas så tidigt, att nådig framställning om en sådan reglering kunde göras till innevarande Riksdag. Enligt Riksdagens förmenande bör emellertid utredning rörande det slutliga ordnandet af ifrågavarande aflöningsförhållanden vara verkställd, innan särskilda medel af Riksdagen anvisas utöfver hvad under de senare åren till dyrtidstillägg beviljats. Domkapitlens tjänstemän uppbära dessutom ej obetydliga sportelinkomster samt förena ofta flera aflönade befattningar, hvadan deras löneinkomster i allmänhet icke torde vara så ringa. Någon ändring i desse tjänstemäns aflöning bör, enligt Riksdagens åsigt, icke vidtagas utom i samband med sådana åtgärder, att sportelsystemet helt och hållet afskaffas, och lönerna bestämmas till fasta belopp i ett för allt.

På grund af hvad sålunda anförts, och då den i statsrådsprotokollet återopade omständighet, att presterskapet i vissa stift å prestmöten beslutit att icke vidare lemna hittills utgjorda bidrag till aflönande af tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner, icke synes innebära giltig anledning, hvarföre statsverket skulle, särdeles under för handen varande till största sparsamhet manande förhållanden, betungas med ytterligare utgifter för nu ifrågavarande ändamål, har Riksdagen icke kunnat bifalla

Eders Kongl. Maj:ts omförmälda nådiga framställning, utan ansett, att nu endast borde såsom tillfällig löneförbättring åt tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner beviljas enahanda belopp, som för innevarande år är dertill anvisadt.

Förevarande nådiga framställning har alltså endast på det sätt af Riksdagen bifallits, att såsom tillfällig löneförbättring för år 1880 åt tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner på extra stat för samma år anvisats ett belopp af 3,716 kronor.

25:o. På det att de vid universiteten i *Upsala* och *Lund* för *språkvetenskap* inrättade *seminariers* gagnande verksamhet måtte kunna fortsättas, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att åt dem för år 1880 bevilja extra anslag till enahanda belopp, som för innevarande och föregående år anvisats, nemligen till det språkliga seminariet i *Upsala* 3,000 kronor och till det i *Lund* 2,950 kronor; varande denna nådiga framställning af Riksdagen bifallen.

26:o. På sätt i statsrådsprotokollet är medeladt, hade det större Akademiska Konsistoriet i *Lund*, under åberopande af en utaf Astronomie Professorn Ax. Möller gjord framställning, anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen äska ett extra anslag för den astronomiska institutionen i *Lund* till belopp af 7,500 kronor att, fördeladt på fem år, utgå med 1,500 kronor årligen; såsom grund för hvilken af Kanslers-embetet för universitetet understödda anhållan följande omständigheter åberopats. Sedan det internationella astronomiska sällskapet vid sitt sammanträde i *Bonn* år 1867 beslutit, att med ledning af Argelanders »*Bonner Durchmusterung*» observera alla stjernor intill tionde storleken å norra delen af himmelssferen, hvilket arbete fördelats mellan åtskilliga observatorier i *Europa* och *Amerika*, hade vid sällskapets sammankomst i *Stockholm* år 1877 den astronomiska institutionen i *Lund* blifvit uppfordrad att deltaga i det gemensamma arbetet genom att öfvertaga den zon, som förut varit anvisad åt observatoriet i *Chicago*. Enligt Professor Möllers beräkning skulle de härför erforderliga observationer (20,000 till 25,000 till antalet) kunna utföras under fem år, så framt ett tillräckligt antal yngre krafter stode därför till buds. En till arbetets utförande fullt kompetent person vore villig att åtaga sig, detsamma, dock endast under vilkor, att en årlig godtgörelse af 1,000 kronor blefve honom tilldelad. Dessutom erfordrades under samma tid 500 kronor årligen dels till arfvoden åt biträden och dels till diverse utgifter.

Med anledning häraf har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för ifrågavarande särskilda observationer under år 1880 vid den *astromiska institutionen i Lund* anvisa ett extra anslag af 1,500 kronor; och har denna nådiga framställning vunnit Riksdagens bifall.

27:o. Under åberopande af hvad vid föregående riksdagar anförts rörande särskildt anslag till *resestipendier* åt *lärare i främmande lefvande språk* vid allmänna läroverken, har Eders Kongl. Maj:t för ifrågavarande ändamål jemväl för år 1880 äskat ett anslag till enahanda belopp, 6,000 kronor, som allt sedan 1876 varit dertill anvisadt, och har Riksdagen på extra stat för år 1880 beviljat ett anslag å nämnda belopp, att af Eders Kongl. Maj:t disponeras till stipendier åt lärare i främmande lefvande språk vid allmänna läroverken för att i utlandet studera tyska, franska eller engelska språken.

28:o. På grund af i statsrådsprotokollet anförda skäl har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för utvidgning af *Visby högre allmänna läroverks skolhus* genom tillbyggnad eller på annat sätt, som kunde af Eders Kongl. Maj:t godkännas, bevilja ett extra anslag af 10,000 kronor, med vilkor att Gotlands läns landsting för samma ändamål tillsköte enahanda belopp samt iklädde sig ansvarighet för gäldande af ett utaf vederbörande upptaget, för byggnadsarbetets utförande afsedt amorteringslån å 10,000 kronor, för hvars amortering läroverkets byggnadsfond borde användas, i den mån den dertill lemnade tillgång.

Vid senaste riksmöte föreslogs af enskild motionär, att Riksdagen skulle till uppförande af tvenne flygelbyggnader vid ifrågavarande skolhus bevilja ett anslag af 33,345 kronor; men detta förslag vann icke Riksdagens bifall, hufvudsakligast på den grund att det vore en af representationen vid flera tillfällen uttalad grundsats, att staten endast undantagsvis borde betungas med kostnader för uppförande af läroverkshus, samt att i det föreliggande fallet skäl icke blifvit anförda af den beskaffenhet, att derå skulle kunna grundas en afvikelse från omförmälda allmänna grundsats.

Då Riksdagen i allo delar den uppfattning, som sålunda då gjorde sig gällande, samt den nu förebragta utredningen icke synts Riksdagen innebära giltig anledning för Riksdagen att frånträda denna uppfattning, har Riksdagen icke kunnat bifalla förevarande nådiga framställning. Staten vidkännes redan så betydliga kostnader i och för den högre undervisningen, att det icke bör ifrågasättas att ytterligare öka dessa genom öfvertagande af skyldigheten att äfven vidkännas utgifter för läroverks-

husen, hvilkas tillhandahållande hittills varit en kommunernas angelägenhet. Visserligen är i statsrådsprotokollet anfördt, att Visby stad på grund af ett Kongl. bref den 23 September 1830 förklarar sig fri från byggnads-skyldighet, men något uttalande är icke meddeladt derom, att denna stadens förklaring är befogad och eger rättslig giltighet; och torde, derest så icke är fallet, den erforderliga utvidgningen af läroverksbygg-naden kunna åstadkommas genom bidrag af staden och landstinget samt upptagande af ett lån, att amorteras med läroverkets byggnadsfonds tillgångar.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har det af Eders Kongl. Maj:t för utvidgning af Visby allmänna läroverks hus under ofvan om-förmälda vilkor åskade extra anslag af 10,000 kronor icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

29:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att ett belopp af 10,000 kronor måtte för år 1880 på extra stat anvisas till understöd åt sådana församlingar, som *ej förmå* till erforderligt belopp *aflöna sina folkskolelärare*.

Till förevarande ändamål hafva under åren 1864--1878 varit anvisade 20,000 kronor årligen, men senaste Riksdag ansåg detta belopp kunna utan olägenhet nedsättas till hälften, och gjorde alltså en väsentlig början till anslagets borttagande. Då statsverket under senare tider på annat sätt så betydligt ökat sitt bidrag till folkskoleväsendet, har det synts Riksdagen att detta anslag nu borde kunna helt och hållet indragas, helst förhållandena för närvarande mer än vanligt påkalla den största sparsamhet med statens tillgångar; och har alltså det för omförmälda ändamål åskade extra anslag, 10,000 kronor, icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

30:o. Till utarbetande af *landskaps- och länskartor*, hufvudsakligen för folkskolornas behof, har Eders Kongl. Maj:t för år 1880 åskat ett extra anslag å 1,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål hafva anslag till enahanda belopp som det nu åskade varit anvisade för hvartdera af åren 1875—1879; och har statsverket alltså härför redan utgifvit 7,500 kronor. Då, enligt hvad Riksdagen inhemtat, några kartor emellertid ännu icke blifvit färdiga och aflemnade, har det synts Riksdagen, att något ytterligare anslag för ifrågavarande ändamål icke för närvarande borde anvisas, helst nu mera litografiska aftryck af Generalstabens topografiska afdelnings karteverk kunna köpas till ett pris af 50 öre för hvarje blad och ännu billigare, derest prenumeration å verket göres, samt alltså folkundervisningens behof

af tillgång till billiga kartor torde kunna tillgodoses, utan att ett särskildt karteverk därför behöfver utarbetas.

På grund häraf har det till utarbetande af geografiska kartor för folkundervisningens behof askade extra anslag af 1,500 kronor icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

31:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen till understöd åt *tekniska afton- och söndagsskolor* under förut stadgade vilkor anvisat ett extra anslag för år 1880 till belopp af 20,000 kronor.

32:o. Likaledes i enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen, till uppehållande af undervisningen vid *farmaceutiska institutet* under år 1880, för samma år på extra stat anvisat ett belopp af 7,575 kronor.

33:o. Sedan Eders Kongl. Maj:t föreslagit den sist församlade Riksdagen att, för underhåll af den *zoologiska stationen vid Kristineberg* i Göteborgs och Bohus län samt för främjande af arbetena vid densamma, under naturhistoriska riksmuseets stat anvisa ett årligt reservationsanslag af 2,000 kronor, men samma Riksdag, enär anläggningen ännu vore så ny och det syntes lämpligt att, innan den definitivt blefve försedd med understöd af statsmedel, någon erfarenhet måtte vara vunnen om det gagn densamma komme att medföra, allenast beviljat å extra stat för innevarande år ett belopp af 2,000 kronor, har Eders Kongl. Maj:t nu gjort framställning derom, att till underhåll af nämnda station samt för främjande af arbetena vid densamma måtte på extra stat för år 1880 beviljas enahanda belopp; och har Riksdagen för nu ifrågavarande ändamål för år 1880 anvisat ett extra anslag af 2,000 kronor.

34:o. På Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställningar har Riksdagen för tillämpning af gällande utgiftsstat för *veterinärinrättningen i Skara* beviljat för hvartera af åren 1876—1879 ett extra anslag af 12,900 kronor. Då, såsom direktionen för nämnda anstalt intygat, fortvaron af detta anslag vore nödig för undervisningens uppehållande under nästkommande år, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till sådant ändamål anvisa äfven för år 1880 ett belopp af 12,900 kronor; och har Riksdagen i öfverensstämmelse härmed, för tillämpning af gällande utgiftsstat för *veterinärinrättningen i Skara*, på extra stat för år 1880 anvisat ett anslag af 12,900 kronor.

35:o. På sätt Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit, har Riksdagen på extra stat för år 1880 anvisat till arfvoden åt *vetenskapligt bildade biträden* vid ordnandet och vården af de under Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnes offentliga förevisning 4,000 kronor; till *undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.* 3,200 kronor; och till utgifvande af *planschverk öfver fornsaker* och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. 2,000 kronor.

36:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaden för *reparationsarbeten å Akademiens för de fria konsterna hus*, anvisa för år 1880 på extra stat ett belopp af 7,600 kronor.

Af det sålunda äskade anslaget är, enligt hvad handlingarne i ärendet gifvit vid handen, ett belopp af 3,000 kronor afsedt till betäckande af utgifterna för ändring af den utaf sundhetspolisen utdömda latrininrättningen och densamma förseende med afloppsror och trumma under gårdsplanen ut till gatukloaken, samt återstoden, 4,600 kronor, beräknad för bibliotekets flyttning till den numera ledig blifna elementarteckningssalen, hvarigenom ordning kunde en gång för alla bringas i den temligen väl försedda och af Akademiens elever mycket anlitade planschverkssamlingen, samt ett i högsta grad behöfligt utrymme vinnas genom de små nuvarande biblioteksrummens användande till magasin för tafflor och gipser, hvaraf en ej ringa del, till föremålens skada, sedan flera år måst inpackas i skrubbar och vindar.

Då förevarande utgifter synts vara af verkligt behof påkallade, har Riksdagen till reparation af Akademiens för de fria konsterna hus på extra stat för år 1880 anvisat ett belopp af 7,600 kronor.

37:o. Sedan senaste Riksdag, i ändamål att, intill dess undervisningen för blinda hunne fullständigt ordnas, från Allmänna institutet för döfstumma och blinda afskilja afdelningen för blinda och inrymma densamma i särskild lokal, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts framställning beviljat ett till bestridande af kostnaderna därför under innevarande år erforderligt anslag af 15,000 kronor, har Eders Kongl. Maj:t, enär för fortsättande af det med anledning af Riksdagens sålunda fattade beslut upprättade *blindinstitutets* verksamhet under nästkommande år erfordrades enahanda belopp, föreslagit Riksdagen att för berörda ändamål bevilja jemväl för år 1880 ett extra anslag af 15,000 kronor; varande denna nådiga framställning af Riksdagen bifallen.

38:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen till uppehållande under år 1880 af undervisningen vid två *läroanstalter för öfveråriga döfstumma* och inrättande af en tredje dylik anstalt beviljat ett extra anslag för samma år till belopp af 43,500 kronor.

39:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att *dels* för år 1880 till *hospitalsbyggnader* bevilja ett extra anslag af 92,000 kronor och *dels* för inköp af jord till en blifvande *hospitalsanläggning* i mellersta Sverige till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ställa ett belopp af högst 85,000 kronor, äfvensom medgifva, att nämnda köpeskillning finge utgå af de medel, som komme att inflyta vid försäljning, jemlikt Kongl. brefvet den 29 Maj 1874, af mindre kronolägenheter.

Hvad först angår behovet af medel under nästkommande år till hospitalsbyggnader, har, efter inhemtande af den i statsrådsprotokollet i afseende härå lemnade utredning, Riksdagen vid den nådiga framställningen i denna del icke funnit anledning till erinran.

Vidkommande åter det ifrågasatta inköpet af mark för en hospitalsanläggning i mellersta Sverige är i statsrådsprotokollet meddeladt, hurusom bland ett ganska stort antal lägenheter, som för ändamålet blifvit undersökta, så väl Medicinalstyrelsen som Öfverintendentsembetet företrädesvis fäst sig vid det å Kristinehamns stads område belägna landeriet Marieberg, innehållande omkring 350 tunnland, deraf 57 tunnland trädgård och åker, hvilket egaren vore villig att öfverlåta till staten mot en köpeskillning af 85,000 kronor. Departementschefen hade emellertid icke varit beredd att ännu tillstyrka den ena eller andra af de ifrågasatta platserna, men likväl ansett sig kunna förorda, att ett belopp af högst 85,000 kronor, hvarutöfver, så vidt handlingarne i ärendet föranledde, inköpspriset icke för någon af lägenheterna borde komma att stiga, för ändamålet ställes till Eders Kongl. Maj:ts förfogande under år 1880.

Då den slutliga pröfningen af platsen för den blifvande hospitalsanläggningen i mellersta Sverige alltså icke ännu blifvit verkställd, och hinder icke lärer möta för Eders Kongl. Maj:t att, äfven om medel för ändamålet icke blifvit af Riksdagen anvisade, ingå aftal om inköp af lämplig lägenhet, under förbehåll af Riksdagens godkännande af köpeaftalet, samt dertill kommer att, på sätt statsrådsprotokollet gifvit vid handen, den ifrågavarande hospitalsbyggnaden icke är afsedd att påbörjas förrän under år 1881, har Riksdagen emellertid icke kunnat finna det vara af behovet påkalladt, att medel redan nu skulle för ändamålet ställas till Eders Kongl. Maj:ts förfogande, utan ansett att härmed bör kunna utan olägenhet

anstå, helst statsverkets nuvarande knappa tillgångar gjort det till en oafvislig nödvändighet att vidtaga alla de besparingar, som kunnat göras, samt Riksdagen af skäl, som under punkten 50 här nedan finnas anförda, ej kunnat bifalla Eders Kongl. Maj:ts förslag att för ifrågavarande ändamål använda inflytande köpeskillingar för försålda mindre kronolägenheter.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts har Riksdagen, på sätt Eders Kongl. Maj:t begärt, till hospitalsbyggnader anvisat för år 1880 ett extra anslag af 92,000 kronor; hvaremot ofvan omförmälda nådiga framställning i fråga om beredande af medel för inköp af plats för en hospitalsanläggning i mellersta Sverige icke vunnit Riksdagens bifall.

40:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen till understöd för år 1880 åt *uppföstringsanstalter för sinnesslöa barn*, ställt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för samma år ett extra anslag af 20,000 kronor, att användas i öfverensstämmelse med samma grunder, som vid beviljandet af sådant anslag för innevarande år blifvit af Riksdagen godkända.

41:o. I likhet med hvad förut egt rum och på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen för år 1880 beviljat ett extra anslag af 7,500 kronor till understöd åt det i *Jerfsö* socken i Helsingland inrättade *sjukhem för spetälske*, under vilkor att 4,000 kronor dertill af landstinget anvisas för samma år, och att spetälske sjuka äfven från andra län än Gefleborgs varda till vård å anstalten mottagna, så långt utrymmet derstädes sådant kan medgifva.

42:o. Jemväl i öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen utaf det för *restauration af domkyrkan i Linköping* beviljade anslag på extra stat för år 1880 anvisat ett belopp af 8,000 kronor för arbetets fortsättande under samma år.

43:o. Till beredande af *religionsvård åt svenske sjömän i utländska hamnar* samt åt andra derstädes sig uppehållande landsmän har Riksdagen, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning, på extra stat för år 1880 anvisat ett belopp af 10,000 kronor.

44:o. I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen vidare på extra stat för år 1880 anvisat till *svenska forn-skriftsällskapet* 2,000 kronor, att utgå under förut stadgade vilkor, och för *tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar* 600 kronor.

45:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att, till fortsättande under år 1880 af de utaf Filosofie Doktorn Hjalmar Stolpe med understöd af allmänna medel verkställda *arkeologiska* och *naturhistoriska undersökningar på Björkön* i Mälaren, för samma år anvisa ett extra anslag af 5,000 kronor, att utgå med 2,500 kronor till bestridande af kostnaderna för undersökningsarbetet och med 2,500 kronor såsom årsarfvode åt Stolpe, mot skyldighet för honom att till statens vederbörande muséer aflemna anträffade fynd samt att afgifva berättelse angående undersökningarne, på sätt Eders Kongl. Maj:t kunde komma att derom närmare bestämma.

Då den i statsrådsprotokollet meddelade utredning gifvit vid handen, att de ännu återstående undersökningarne böra med år 1880 kunna väsentligen fullbordas, har Riksdagen ansett sig böra ännu för nästkommande år anvisa anslag för nu ifrågavarande ändamål; och har alltså till fortsättande under år 1880 af de ännu återstående arkeologiska och naturhistoriska undersökningarne på Björkön, för samma år på extra stat anvisats 5,000 kronor, att utgå på sätt och under vilkor Eders Kongl. Maj:t föreslagit.

46:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att Riksdagen måtte till förvarande och vårdande af den *skandinavisk-etnografiska samlingen* i Stockholm på extra stat för år 1880 anvisa ett anslag af 11,600 kronor.

Vid 1874 års riksdag, då anslag för ifrågavarande ändamål först blef beviljadt, upplystes, hurusom innehafvaren af berörda museum utfäst sig att till staten såsom gåfva öfverlemna så väl de föremål, som då redan till detsamma blifvit skänkta, som dem, hvilka derefter komme att skänkas. Med hänseende till de storartade gåfvor och insamlingar, hvarmed allmänheten visat sitt intresse för detta museum, torde den del deraf, hvilken är att anse såsom statens egendom, redan vara ganska betydlig, och anledning synes alltså vara för handen, att förhållandet mellan staten och muséets innehafvare närmare ordnas.

På grund häraf får Riksdagen, som, till förvarande och vårdande af den skandinavisk-etnografiska samlingen i Stockholm, på extra stat för år 1880 anvisat ett anslag af 11,600 kronor, i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärd för bestämmande, hvilka delar af ifrågavarande samlingar må vara staten tillhöriga.

47:o. Under Åttonde hufvudtiteln hafva till ersättande af innevarande Riksdag anmälts följande af *Statskontoret gjorda förskott*, nemligen:

till komitén för döfstummeundervisningens ordnande	kr. 7,852: 11.
för reglering af presterskapets löner	» 374: 82.
	Summa kr. 8,226: 93.

Riksdagen som härvid ej funnit anledning till erinran, har till gäldande af ifrågavarande förskott för år 1880 å extra stat anvisat ett belopp af 8,226 kronor 93 öre.

48:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för år 1880 anvisa till fortsättande af *universitetsbyggnaden i Upsala* 150,000 kronor, till fortsättande af *universitetsbyggnaden i Lund* 100,000 kronor samt till *inredning af veterinärinstitutets nya lokaler m. m.* 50,000 kronor, äfvensom medgifva, att till betäckande af dessa belopp, tillsammans 300,000 kronor, finge användas den köpeskillning, som komme att inflyta vid försäljning af veterinärinstitutets nuvarande fastigheter i kvarteren Edelman mindre och Krabaten här i hufvudstaden.

Hvad angår Eders Kongl. Maj:ts förslag om sättet för beredande af medel till nu ifrågavarande byggnadsbehof, har af statsrådsprotokollet framgått, att afsigten med detta förslag varit att undvika nödvändigheten att för ändamålet betunga budgeten genom särskilda anslag. Huru angeläget det än är att under för handen varande förhållanden nedbringa budgetens utgiftsbelopp, har Riksdagen likväl icke kunnat bifalla förevarande nådiga framställning, helst den lättnad i budgeten, som med densamma varit afsedd att vinnas, i sjelfva verket vore endast skenbar. Då Riksdagen år 1875 till uppförande af nya byggnader för veterinärinstitutet beviljade 498,324 kronor, beslöts i sammanhang dermed att veterinärinstitutets nuvarande tomter skulle, när institutet blifvit till sin nya lokal förflyttadt, på offentlig auktion försäljas, och behållna köpeskillingen därför till Riksgäldskontoret aflemnas; och i den nådiga proposition, som låg till grund för Riksdagens onförmälda beslut, framhölls särskildt att, då värdet af berörda tomter ansetts vid försäljning kunna uppskattas till 320,000 kronor, skulle således statens utgift för uppförande af de nya byggnaderna för veterinärinstitutet inskränkas till 178,324 kronor. Enligt Riksdagens förmenande vore det ingalunda lämpligt, om Riksdagen nu, med rubbning i 1875 års Riksdags ofvan onförmälda beslut, förfogade öfver den blifvande köpeskillingen, och detta innan ens utrönt blifvit, huruvida under nästkommande år försäljning till antagligt pris kan ega rum, och således köpeskillingens belopp är okänt. Dessutom skulle genom ett bifall till Eders Kongl. Maj:ts förslag öfversigten öfver statsregleringen i väsentlig mån försvåras, i det att vissa

utgifter komme att der ej blifva synliga, hvilket alltid torde böra så vidt möjligt undvikas.

Då Riksdagen alltså funnit sig böra afslå den nådiga framställningen i förevarande hänseende, har Riksdagen följaktligen måst för de ifrågavarande behofvens tillgodoseende anvisa särskilda extra anslag till erforderligt belopp af sammanlagdt 300,000 kronor.

På grund af hvad sålunda förekommit och anförts har Riksdagen på extra stat för år 1880 anvisat till fortsättande af universitetsbyggnaden i Upsala 150,000 kronor, till fortsättande af universitetsbyggnaden i Lund 100,000 kronor och till inredning af veterinärinstitutets nya lokaler m. m. 50,000 kronor.

49:o. Sedan Domkapitlet i *Skara* i underdånighet anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition antingen derom, att till uppförande af en *ny gymnastikbyggnad* för allmänna läroverket i nämnda stad måtte beviljas ett statsanslag af 40,000 kronor, eller ock, derest sådant ej kunde bifallas, derom, att den återstående delen af det statslån å 40,000 kronor, som vid 1865—1866 årens riksdag beviljats för läroverksbyggnaden i *Skara*, måtte få afskrifvas, i hvilket fall byggnadsfondens tillgångar kunde användas till bestridande af ränta och amortering af ett lån, tillräckligt att med någon hjälp af stiftets byggnadskassa bestrida utgifterna för det nya gymnastikhusets uppförande, har Eders Kongl. Maj:t af i statsrådsprotokollet anförda skäl föreslagit Riksdagen att medgifva, det den återstående delen af berörda statslån, utgörande omkring 38,000 kronor, finge afskrifvas, på det att *Skara* allmänna läroverks byggnadsfonds tillgångar skulle kunna användas till uppförande af den ifrågasatta gymnastikbyggnaden, hvilken ock kunde, i händelse af behof, kostnadsfritt begagnas för gymnastiköfningar af eleverne vid det i staden inrättade seminarium för folkskolelärarinnor.

Derest en åtgärd, sådan som den nu ifrågasatta, vidtoges, skulle deraf otvifvelaktigt föranledas, att från flera andra håll komme att framställas likartade anspråk, hvilka då svårligen skulle kunna tillbakavisas. Med anledning häraf, och då Riksdagen icke kunnat finna att giltiga skäl blifvit till stöd för det nu väckta förslaget anförda, har förevarande nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

50:o. I underdånig skrifvelse den 23 Maj 1878 anhöll Riksdagen, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta utreda:

dels om och på hvad vilkor den del af egendomen *Hammarby*,

belägen i Danmarks socken och Vaksala härad af Upsala län och fordom tillhörig Archiatern Carl von Linné, som upptoges af Linnéanska boningshuset och muséibyggnaden jemte den dem omgifvande parken, till så stort område lokala och öfriga omständigheter betingade, tillika med de nämnda byggnaderna samt i förening dermed den å stället befintliga, fordom Linné tillhöriga lösegendomen skulle kunna åt staten förvärfvas;

dels ock, för den händelse att svårigheter eller hinder skulle möta för jordlägenhetens och byggnadernas afsöndrande från egendomen, om och på hvad vilkor den *Linnéanska lösegendomen* å Hammarby *ensamt för sig* kunde af staten få inköpas — och att i beggedera fallen låta förslag härom en kommande Riksdag föreläggas.

Häröfver hade, på sätt statsrådsprotokollet gifvit vid handen, Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Upsala län uti infordradt utlåtande i underdånighet anført:

att egaren af Hammarby, Jägmästaren Carl Ridderbjelke, vore benägen att till staten sälja hela Hammarby egendom med den der förvarade Linnéanska lösegendomen för en köpesumma af 80,000 kronor;

att han deremot icke vore villig att afhända sig lösegendomen allena;

att Eders Kongl. Maj:ts Befallninghafvande infordrat yttrande af rektorsembetet vid Upsala universitet, med anledning deraf att i Riksdagens skrifvelse ett egobyte mellan Hammarby och en angränsande, universitetet tillhörig egendom blifvit satt i fråga såsom en utväg att komma till ändamålet;

att i följd deraf underhandlingar förts mellan Ridderbjelke och vederbörande vid Upsala universitet, af hvilka resultatet blifvit, att Ridderbjelke erbjudit sig att till staten med full eganderätt öfverlåta Linnéanska parken med angränsande jordområde, tillsammans omkring 26 kvadratref, jemte der uppförda byggnader och å stället befintlig, fordom Linné tillhörig lösegendom, enligt vid anbudet fogad förteckning, mot ett pris af 30,000 kronor jemte öfriga vilkor; samt

att universitetets drätselnämnd förklarar sig anse det ifrågasatta jordutbytet mellan Hammarby och universitetet icke lämpligen kunna eller böra ega rum, men väl ansett skäligt, att, sedan afsöndring af parken m. m., på sätt ofvan nämndt är, för statens räkning skett, universitetet skulle köpa den återstående delen af egendomen för 50,000 kronor.

Om således staten skulle förvärfva ett Linnéanskt museum vid

Hammarby, låge valet endast mellan att inköpa hela egendomen för 80,000 kronor eller en afsöndrad del deraf för 30,000 kronor.

Eders Kongl. Maj:t, som af i statsrådsprotokollet angifna skäl ansett den förra utvägen mest fördelaktig, har fördensull föreslagit Riksdagen:

att hela ifrågavarande Hammarby egendom, bestående af hemmanen Hammarby N:is 1, 2 och 3 om $2\frac{3}{4}$ mantal och Ångeby N:o 3 om $\frac{3}{8}$ mantal, jemte dertill hörande skogsparkerna Hammarby och Edeby, samt den Linnéanska lösegendomen måtte för statens räkning inköpas mot det fordrade priset af 80,000 kronor;

att, då genom denna handel en inkomstgifvande egendom skulle åt staten förvärfvas, köpeskillingen måtte utgå af de medel, som inflöte vid försäljning, jemlikt Kongl. brefvet den 29 Maj 1874, af mindre kronolägenheter;

samt att egendomen finge förvaltas efter de grunder, som gälla för statens domäner i allmänhet, med de särskilda bestämmelser, som i förevarande fall kunde af Eders Kongl. Maj:t pröfvas nödiga.

Då senaste Riksdag med ofvan omförmälda underdåniga framställning i ämnet emellertid endast afsåg, att den del af Hammarby egendom, som upptoges af boningshuset och muséibyggnaden jemte parken, tillika med de nämnda byggnaderna samt den derstädes befintliga, fordom Linné tillhöriga lösegendomen skulle åt staten förvärfvas, och, enligt hvad nu blifvit meddeladt, tillfälle gifves att få denna angelägenhet ordnad i full öfverensstämmelse med Riksdagens sålunda uttalade önskan, har Riksdagen ansett sig icke böra förevarande nådiga framställning i vidsträcktare mån bifalla, än att Riksdagen till inköp af ifrågavarande del af Hammarby egendom med derå uppförda byggnader samt ofvan angifna lösegendom anvisat det dertill erforderliga beloppet.

Hvad angår förslaget, att köpeskillingen skulle få utgå af inflytande försäljningsmedel för mindre kronolägenheter, har Riksdagen icke kunnat samma förslag bifalla.

På sätt i 19:de punkten af Riksdagens underdåniga skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel blifvit anfördt, äro omförmälda försäljningsmedel enligt 1877 års Riksdags i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts då gjorda framställning fattade beslut afsedda att, i den mån tillfällen sig yppa till inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark, hvilka af Eders Kongl. Maj:t pröfvas vara fördelaktiga och hvartill medel icke kunna beredas från det till skogsväsendet anvisade reservationsanslag, för sådant ändamål af Eders Kongl. Maj:t disponeras; och Riksdagen har lika litet i nu

föreliggande fall, som i fråga om beredandet af tillgång för anskaffning af skjutfält för Svea artilleriregemente, ansett sig böra redan nu rubba Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens sålunda för allenast två år sedan fattade beslut om användningen af de medel, som inflyta vid försäljning af mindre kronolägenheter.

Då Riksdagen alltså måst för ändamålet bevilja ett särskildt anslag, har uti denna omständighet legat en ytterligare anledning att under för handen varande förhållanden välja det sätt för uppnående af det äsyftade ändamålet, som medför den minsta statsutgiften.

Förevarande nådiga framställning har alltså endast på det sätt af Riksdagen bifallits, att för inköp af den Linnéanska parken med angränsande jordområde af egendomen Hammarby, belägen i Danmarks socken och Vaksala härad af Upsala län, jemte derå uppförda byggnader och på stället befintlig, fordom Linné tillhörig lösegendom anvisats på extra stat för år 1880 ett belopp af 30,000 kronor.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 19 Maj 1879.

*Bil. Litt. A.***Stat för Gymnastiska centralinstitutet.**

	Lön.	Tjenstgöringspenningar	Summa Kronor.	
1 öfverlärare.....	3,500 *)	1,500	5,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor.
2 d:o	7,000 *)	3,000	10,000	
1 lärare	2,200	800	3,000	} Derest öfverläraren på militära afdelningen innehar annan allmän befattning, skall hans lön vid institutet minskas med ett mot aflöningen vid den andra befattningen svärande belopp, dock icke till lägre belopp än 3,000 kronor.
1 d:o	2,000	500	2,500	
1 d:o	2,000	500	2,500	
1 lärarinna.....	1,200 **)	300	1,500	
1 d:o	1,200 **)	300	1,500	
Arfvode åt föreståndaren	—	—	400	
D:o åt sekreteraren och räkenskapsföraren	—	—	900	
Arfvoden åt extra lärare	—	—	3,000	
Till stipendier åt elever	—	—	2,000	
1 vaktmästare, utom fri bostad	—	—	800	
1 portvakt, utom fri bostad	—	—	500	
Anslag till ved, ljus, materiel, samlingar m. m.	—	—	3,550	
Summa	—	—	37,150	

*) Om öfverlärare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna formån kvarstår, lönen minskas med 600 kronor.

***) Om lärarinna i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna formån kvarstår, lönen minskas med 300 kronor.

Bil. Litt. B.

Stat för Veterinärinstitutet i Stockholm.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa Kronor.	
1 professor	3,500	1,500	5,000	} Efter fem år kan lönen höjas med 500 kronor.
3 professorer	10,500	4,500	15,000	
1 lektor	2,500	1,000	3,500	
1 adjunkt arfvode	—	—	2,000	
1 instruktionssmed d:o	—	—	2,000	
1 kamrerare d:o	—	—	1,200	
1 sekreterare hos direktionen d:o	—	—	300	
1 bibliotekarie d:o	—	—	300	
För undervisning i ridkonst	—	—	800	
Till betjenings aflönande	—	—	2,000	
Stipendier åt elever	—	—	4,000	
Byggnaders och stängsels underhall	—	—	1,000	
Till diverse utgifter	—	—	6,000	
Summa	—	—	43,100	

Anm. Den af professorerne, som förordnas att vara institutets föreståndare, åtnjuter, utom den bestämde aflöningen, fri bostad.

Bil.

Ordinarie anslagen under

Ecklesiastik-departementet.

Departementschefen	
Departementets expedition	
Riksarkivet	
Kongl. Biblioteket	
Nationalmuseum (deraf 9,000 kronor <i>reservationsanslag</i>)	
Kleresistaten:	
Peningar	15,142: 38
<i>Tillkommer</i> : Prostetunna för Boda församling i Vesterås stift	14: 35
Särskilda <i>förslagsanslag</i> för kleresiet:	
Biskopens på Gotland lön	3,000: —
Åt 13 konsistorienotarier à 270 kronor, högst	3,510: —
Domkapitlens expeditioner, <i>reservationsanslag</i>	
Lappmarks ecklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i>	
Universiteten (deraf 162,700 kronor <i>förslagsanslag</i>)	
Peningar	512,215: 88
<i>Tillkommer</i> å bestämda anslaget för:	
Upsala: Förhöjning i anslaget för den medicinskt-kemiska institutionen till 2,000 kronor	1,000: —
	Transport 513,215: 88

Litt. C.

riksstatens Åttonde hufvudtitel.

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 40 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	k:r	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—
77,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77,100	—
38,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38,500	—
55,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55,700	—
36,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,300	—
15,156	73	130,110	11	315,425	46	3,035	3	7,284	72	467,977	02
6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—
10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—
22,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22,700	—
278,966	73	130,110	11	315,425	46	3,035	3	7,284	72	731,787	02

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft.

	Transport 513,215: 88
Lund: Lön för en vaktmästare vid medicinskt-kemiska laboratoriet	600: —
Till materiel för histologiska institutionen	750: —
Aflöning för en konservator vid botaniska institutionen	750: —
	2,100: —
Karolinska mediko-kirurgiska institutet	126,700: —
<i>Tillkommer</i> för anskaffning af materiel m. m. för den histologiska institutionen	1,000: —
Elementarläroverken med förändrad rubrik: »Allmänna läroverken», <i>reservationsanslag</i> :	
Penningar	2,545,998: 01
<i>Tillkommer:</i>	
För lärares uppflyttning i högre lönegrad	40,000: —
För det högre och det 3-klassiga läroverkens i Göteborg ombildning	1,250: —
Till fullständigt upprättande af Stockholms realläroverk	15,100: —
För läroverket i Sundsvall	7,850: —
Vederlag för en af statsmedel bildad och under domkapitlets i Karlstad förvaltning stående fond, hvaraf räntan användts såsom bidrag till lärares aflönande vid Filipstads och Åmåls läroverk	2,939: 96
	67,139: 96
Högre skolor för qvinlig ungdom	
Seminarium för bildande af lärarinnor	
Pedagogier och folkskolor	
	Transport

Peningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 40 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	kr	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
278,966	73	130,110	11	315,425	46	3,035	3	7,284	72	731,787	02
515,315	88	82,363	36	112,381	71	80	2	192	48	710,253	43
127,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127,700	—
2,613,137	97	4,868	27	—	—	—	—	—	—	2,618,006	24
50,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50,000	—
34,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34,000	—
62,619	31	4,219	—	4,519	62	448	9	1,077	36	72,435	29
3,681,739	89	221,560	74	432,326	79	3,564	4	8,554	56	4,344,181	98

		Transport
Folkundervisningen:		
Seminarier för folkskolelärares bildande.....	235,525: —	
<i>Tillkommer:</i> För lärare vid seminarierna uppflyttning i högre lönegrad.....	5,800: —	
Förhöjning i anslaget för qvinliga seminariet i Norrland.....	8,900: —	250,225: —
Stipendier för seminarie-elever.....	70,000: —	
<i>Tillkommer:</i> förhöjning.....	5,000: —	75,000: —
Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer.....		85,000: —
Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor.....		15,000: —
Understöd för högre folkskolor.....		20,000: —
eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i>		445,225: —
Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar, <i>förslagsanslag</i>		12,000: —
Lönertilskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, <i>förslagsanslag</i>	2,000,000: —	
<i>Tillkommer:</i> förhöjning.....	260,000: —	2,260,000: —
Understöd åt folkskolor, <i>förslagsanslag</i>		40,000: —
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan, <i>förslagsanslag</i>		30,000: —
Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna.....		15,000: —
De tekniska läroverken.....		
Gymnastiska centralinstitutet.....		29,400: —
<i>Tillkommer:</i> för tillämpning af ny stat.....		7,750: —
Medicinalstyrelsen och dithörande stater.....		
		Transport

Peningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mått.		Värde förslagsvis å 2 kronor 40 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	k:r	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
3,681,739	89	221,560	74	432,326	79	3,564	4	8,554	56	4,344,181	98
2,802,225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,802,225	—
361,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	361,500	—
37,150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37,150	—
378,950	—	—	—	—	—	—	—	—	—	378,950	—
7,261,564	89	221,560	74	432,326	79	3,564	4	8,554	56	7,924,006	98

	Transport
Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:	
Penningar	29,441: —
<i>Tillkommer:</i> för tillämpning af nya stater vid barnmorske- undervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg	3,300: —
Ortopediska institutet	
Veterinärundervisningen	39,400: —
<i>Tillkommer:</i> för tillämpning af ny stat för veterinärinstitutet	7,800: —
Vaccinationens befrämjande	
Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, <i>förslagsanslag</i>	
Svenska läkaresällskapet	
Svenska akademien	
Vetenskapsakademien	
Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien	
Akademien för de fria konsterna (deraf <i>reservationsanslag</i> 9,000 kr. till utrikes resepensioner)	
Musikaliska akademien	
Naturhistoriska riksmuseum	
Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:	
Allmänna institutet	81,000: —
Till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn	50,000: —
Fattigvården i Stockholm och landsorterna	
Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	
Lasarettens underhåll	
Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	
Stora barnhuset i Stockholm	
Frimurarebarnhuset	
	Transport

Peningar.		Förslagsanslag.										Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.				Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
								Mätt.		Värde förslagsvis å 2 kronor 40 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	k.r.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
7,261,564	89	221,560	74	432,326	79	3,564	4	8,554	56	7,924,006	98		
32,741	—	—	—	4,103	82	—	—	—	—	36,844	82		
8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—		
47,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47,200	—		
7,700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,700	—		
45,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45,000	—		
3,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—		
8,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,250	—		
38,480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38,480	—		
27,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27,300	—		
60,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60,800	—		
44,900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44,900	—		
66,050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66,050	—		
131,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131,000	—		
9,141	25	158	29	236	46	—	—	—	—	9,536	—		
35,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35,000	—		
35,125	06	8,208	—	6,208	02	70	9	170	16	49,711	24		
450,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450,000	—		
28,750	—	—	—	42,930	09	—	—	—	—	71,680	09		
2,750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,750	—		
8,343,002	20	229,927	03	485,805	18	3,635	3	8,724	72	9,067,459	12		

	Transport
Barnhusen i landsorterna	
Kyrkors underhåll.....	
Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande, <i>reservationsanslag</i> ...	
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	33,000: —
<i>Tillkommer:</i> för provincialläkare, gymnastiska centralinstitutet och veterinärinstitutet	18,000: —
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	21,324: 77
<i>Tillkommer:</i> för jemnande af hufvudtitelns slutsumma.....	198: 76
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	
	Summa

Penningar.		Förslagsanslag.								Summa.	
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.					
						Mätt.		Värde förslagsvis å 2 kronor 40 öre kubikf.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kbft.	k:r	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
8,343,002	20	229,927	03	485,805	18	3,635	3	8,724	72	9,067,459	13
—	—	—	—	25,672	71	—	—	—	—	25,672	71
6,721	04	14,080	59	284,401	95	988	8	2,373	12	307,576	70
24,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—
51,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51,000	—
1,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	—
21,523	53	—	—	—	—	—	—	—	—	21,523	53
15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
8,462,746	77	244,007	62	795,879	84	4,624	1	11,097	84	9,513,732	07

Bil. Litt. D.

**Extra ordinarie anslagen under riksstatens
Åttonde hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Tillfällig löneförbättring för:		
Nationalmuseum	1,100: —	
Domkapitlens expeditioner	3,716: —	
		4,816 —
Universiteten:		
Upsala:		
Till seminariet för språkvetenskap	3,000: —	
» uppförande af ny universitetsbyggnad	150,000: —	153,000: —
Lund:		
Till seminariet för språkvetenskap	2,950: —	
» särskilda observationers anställande vid astronomiska institutionen	1,500: —	
» uppförande af ny universitetsbyggnad	100,000: —	104,450: —
		257,450 —
Allmänna läroverken:		
Till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk		6,000 —
De tekniska läroverken:		
Till understöd för tekniska afton- och söndagsskolor		20,000 —
Medicinalstyrelsen:		
Till uppehållande af undervisningen vid Farmaceutiska institutet		7,575 —
Vetenskapsakademien:		
Till underhåll m. m. af den zoologiska stationen vid Kristineberg i Göteborgs län		2,000 —
Veterinärundervisningen:		
För tillämpning af veterinärrättningens i Skara nya ut- giftsstat	12,900: —	
Till inredning af veterinärinstitutets i Stockholm nya lokaler m. m.	50,000: —	62,900 —
		360,741 —
	Transport	360,741 —

	Kronor.	ö.
Transport	360,741	—
Vitterhets-, historie- och antiqvitets-akademien:		
Till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	4,000: —	
» undersökningar och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar	3,200: —	
» utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	2,000: —	9,200 —
Fria konsternas akademi:		
Till reparation å akademiens hus	7,600	—
Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:		
Till fortsättande af blindinstitutets verksamhet	15,000: —	
» uppehållande af undervisningen vid två läroanstalter för öfveråriga döfstumma och inrättandet af en tredje dylik anstalt	43,500: —	58,500 —
Hospitalsvården:		
Till hospitalsbyggnader	92,000: —	
Understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn ..	20,000: —	
D:o » det i Jerfsö socken i Helsingland inrättade sjukhem för spetälske	7,500: —	119,500 —
Diverse anslag:		
Svenska fornskriftsällskapet	2,000: —	
Till beredande af religionsvård åt svenska sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000: —	
» restauration af domkyrkan i Linköping	8,000: —	
» fortsättande af de arkeologiska undersökningarne på Björköen	5,000: —	
För tillsyn och vård af lifrustkammarens samlingar	600: —	
Till förvarande och vårdande af den skandinavisk-etnografiska samlingen i Stockholm	11,600: —	
» godtgörelse för af Statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, tillhörande denna hufvudtitel	8,226: 93	
» inköp af den Linnés forna egendom Hammarby tillhörande park med angränsande jordområde jemte derå uppförda byggnader samt den deri förvarade Linnéanska löseegendomen	30,000: —	75,426 93
Summa	630,967	93